

Győri Ítéltábla
Gf.IV.20.196/2018/7/I.szám

A Győri Ítéltábla a Dr. Bencze Bálint Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Dr. Nagy Ügyvédi Iroda (alperes címe, ügyintéző: dr. Nagy Péter ügyvéd) által képviselt **alperes neve.** (alperes címe) **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2018. április 23. napján kelt 22.G.40.153/2017/28. számú közbenső ítélete ellen az alperes által 32. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

r é s z - , k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét - mint rész- közbenső ítéletet - helybenhagyja. Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felperesnek 3.500.000,- (Hárommillió-ötszázezer) forint másodfokú perköltséget, viselje továbbá a fellebbezéssel felmerült költségeit.

Ez ellen a rész-, közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint az I.r. alperes 2011 tavaszán döntött az 1. számú kohó felújításáról, melynek előkészítésére külön szakmai csoportot hozott létre. Az I.r. alperes szakemberei felmérték a szükséges munkákat, annak volumenét, a várható idejét, illetőleg nagyságrendileg a költségeket. Az I.r.alperes szándéka az volt, hogy a munka megtervezése és kivitelezése egy vállalkozó feladata legyen. A speciális szakértelmet igénylő munkára három ismert vállalkozás látszott alkalmasnak, akiknek megküldték a műszaki ajánlati kiírást és árajánlatot kértek a tervezési és kivitelezési munkára.

A felperes ajánlata egy másik cég által ugyancsak megfelelő műszaki tartalommal előterjesztett ajánlatnál az ár és a fizetési feltételek tekintetében kedvezőbb volt. A felek között 2011. július 12-én jött létre a 3.890.000 EUR + ÁFA összegű átalánydíjas vállalkozási szerződés az 1. számú kohó felújítására, komplett tervezéssel és kivitelezéssel.

A vállalkozási szerződés 11. pontja határozta meg azokat az eseteket, amelyek bekövetkeztekor bármelyik fél kártérítési kötelezettség nélkül elállhatott a szerződéstől az addig keletkezett költségek elszámolása mellett. Ezek között elállásra adott alapot, ha bármelyik fél megsérti a másik fél jóhírnevét, üzleti tisztességét.

A szerződés 14.1. pontja értelmében a felperes alvállalkozó igénybevételére az alperes előzetes írásbeli jóváhagyását követően lett volna jogosult. Az alvállalkozókat a szerződés aláírásával egyidejűleg kellett volna az alperesnek bejelenteni, akinek fennállt a joga arra, hogy az ok megjelölésével más alvállalkozó igénybevételét kérje a felperestől, akinek kötelezettsége volt ebben az esetben más alvállalkozót bevonni a munkába.

2012. július 24-én az alperes a szerződés szerinti műszaki tartalmat csökkentő szerződésmódosítást indítványozott, amelyet a felperes azzal a feltétellel fogadott el, hogy a szerződés egyéb (pénzügyi) feltételeit is módosítják a felek, a felperes ezen javaslatára azonban az alperes nem válaszolt. Ezt

követően a felek között 2012. július végétől egyeztetések folytak, és a felperes 2012. augusztus 31-én kelt levelében jelezte, hogy a módosított műszaki tartalom szerint terveket fog készíteni. A műszaki tartalom módosításának lényege az volt, hogy a tervezett felújítást nem 12 éves működési időszakra, hanem a korábbi felújításhoz hasonlóan 6 éves további működést garantáló időszakra végzik el. Ekként a tervek és az azok alapján végzendő kivitelezés műszaki tartalmát is csökkentik. Ilyen előzmények után a felperes azt követően, hogy több ukrán cégtől kért árajánlatot a peres felek közötti szerződés kivitelezési munkáinak elvégzésére, 2012. október 1. napján az ukrán Kvartal céggel kötött alvállalkozási szerződést a vállalkozási szerződésben rögzített eredeti műszaki tartalom szerinti kivitelezési munkákra 990.000 euró díj ellenében.

A felperes 2012. november 26-án kelt felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelmet nyújtott be az alperessel szemben az alperes lejárt, meg nem fizetett tartozására hivatkozva. Az alperes, mint adós a 2013. január 23-án kelt beadványában a felszámolási eljárás megszüntetését arra hivatkozva kérte, hogy a felperessel mint hitelezővel szembeni tartozását a felszámolási kérelem benyújtását követően teljes egészében megfizette. Az alperes adós teljesítésére tekintettel a bíróság az alperes felszámolását nem rendelte el.

A felperes az eredeti, majd később a módosított terveket is elkészíttette, 2012. december 5-én a terveket készre jelentette, az alperes a tervek felperes által igényelt ellenértékét kifizette.

Az alperes 2013. január 10-én kelt, a felpereshez intézett levelében újabb árajánlatot kért a felperestől a módosított tervek szerinti lecsökkentett műszaki tartalom alapján elvégzendő kivitelezési munkákra. A felperes a módosítást nem fogadta el, de felajánlotta, hogy tárgyalásokat folytathatnak a peres felek a felperes által 2012. július hónapban az alperessel közölt feltételek alapján, mely szerint a szerződés pénzügyi feltételeit is módosítják a felek.

A felperes az alpereshez intézett, 2013. január 31-én kelt levelében a szerződés módosításának feltételül az alperes felperessel szemben fennálló tartozásainak rövid határidőn belüli megfizetését, a felek közötti vállalkozási szerződés fizetési határidejének lerövidítését, illetve bankgarancia adását kérte az alperestől.

Az alperes a 2013. február 6-án a felpereshez intézett levelében azonnali hatállyal kártérítési kötelezettség nélkül elállt a 2011. július 12-én kötött vállalkozási szerződéstől arra hivatkozva, hogy a felperes megsértette az alperes jó hírét, üzleti tisztességét azzal, hogy vele szemben felszámolási eljárásokat kezdeményezett. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a felperes magatartása a gazdasági válság által kialakult és súlyosbodó körülmények között a szerződés ellehetetlenülését is eredményezte, ezért elállás hiányában is megszűnne ezen okból a szerződés. E körben az alperes arra hivatkozott, hogy a szerződés megkötését követően a piaci feltételek egyre romlottak, de a felperes ezen romló feltételek kompenzálására csak részben volt hajlandó. A szerződés módosítása körében lehetetlen feltételeket támasztott az alperessel szemben.

A felperes a szerződés szerinti módosított határidőben a vállalkozási szerződés teljesítését az alperes elállására tekintettel nem kezdte meg, az alpereshez intézett, 2013. február 18-án kelt levelében értesítette az alperest arról, hogy a vállalkozási szerződéstől való megrendelői elállásokat tudomásul veszi, de annak indokolását visszautasítja, és a Ptk. 395. § (1) bekezdése alapján kárigényét a megrendelővel szemben fenntartja. Utalt arra, hogy a gazdasági válság minden céget egyformán érint, ezért az nem vezet a szerződés lehetetlenülésére. Közölte, hogy a felperes az elállásra okot nem adott, ezért az elállás kizárólag a megrendelő érdekkörében felmerült okokra vezethető vissza.

A felperes módosított keresetében kérte az I. r. alperest - a vállalkozási szerződés kivitelezési munkáival kapcsolatban - kártérítés jogcímén 1 126 400 euró és késedelmi kamata megfizetésére

kötelezni elsődlegesen a Ptk. 312. § (3) bekezdése, másodlagosan a Ptk. 395. §-a alapján. A vállalkozási szerződésből eredő elmaradt haszonból álló kárát úgy számította ki, hogy a már teljesített tervezési munkák ellenértékére figyelemmel még fennmaradó 2 997 000 euró vállalkozói díjból levonta az alvállalkozójának fizetendő 990 000 euró díjat és 99 000 euró bánatpénzt, továbbá a teljesítéssel kapcsolatos 979 600 euró egyéb becsült költségét.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, annak mind jogalapját, mind összecszerűségét vitatva.

Állította, hogy a vállalkozási szerződéstől annak 11.2.a. pontja alapján jogszerűen állt el, illetve a szerződés a felmerült gazdasági és pénzügyi okokból ellehetetlenült és ennek következtében a Ptk. 312. § (1) bekezdése szerint megszűnt. A felperes kártérítési igényét azért is alaptalannak tartotta, mert álláspontja szerint a szerződés érvénytelen, így arra semmilyen követelés nem alapítható.

Az alperes viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben a vállalkozási szerződés részbeni, a kivitelezési munkákra vonatkozó rendelkezései érvénytelenségének megállapítását kérte elsődlegesen a Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapítva, jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással. Viszontkeresetében előadta, hogy a vállalkozási szerződést megtámadta a felpereshez intézett, 2014. február 7-én kelt levelével, melyet pontosított feltűnő értékaránytalanságra [Ptk. 201. § (2) bekezdés], illetve a vállalkozói díjban való tévedésre [Ptk. 210. § (1) és (3) bekezdése] hivatkozással. Utóbb a perben úgy nyilatkozott, hogy a kivitelezési szerződéssel kapcsolatos megtámadási jogát kifogás útján is érvényesíti elsődlegesen tévedés [Ptk. 210. § (1), (3) bekezdés], valamint megtévesztés [Ptk. 210. § (4) bekezdés], illetve feltűnő értékaránytalanság [Ptk. 201. § (2) bekezdés] jogcímén.

A feltűnő értékaránytalanságára alapított megtámadás körében arra hivatkozott, hogy a felek közötti szerződésben kikötött vállalkozói díjhoz (2 997 003 euró + áfa) viszonyítva a felperes által a Kvartal céggel kötött alvállalkozási szerződés szerint fizetendő nettó 779 527 euró alvállalkozói díj figyelembevételével a felperes 2 217 476 euró haszonra tenne szert, ezért a felek közötti kivitelezési szerződésben kikötött vállalkozói díj az elvégzendő munka értékéhez képest feltűnően aránytalan.

A tévedés, illetve megtévesztés címén történt megtámadás körében azt adta elő, hogy tévedése abban állt, hogy a felperes a kivitelezési szerződés szerinti szolgáltatást nyugati színvonalon, elsőosztályú minőségben, alvállalkozók indokolt mértékű, alperes által engedélyezett bevonásával közvetlenül fogja nyújtani, és ezen szolgáltatás értéke meg fog felelni a szerződésben rögzített vállalkozói díj összegének, továbbá a vállalkozó haszna a pályázati ajánlatának megfelelően legfeljebb 3-5% lesz, nem pedig az alperes által kalkulált 70% feletti mértékű.

Az alperes arra az esetre, ha a bíróság a szerződés megtámadása eredményeképpen nem állapítaná meg a vállalkozási szerződés érvénytelenségét, a kereset elutasítását arra hivatkozva kérte, hogy a szerződéstől való elállása megalapozott volt, mert a felperes jóhírnevét, üzleti tisztességét megsértette azzal, hogy felszámolási eljárást kezdeményezett vele szemben, a felszámolás iránti kérelmét a követelése kielégítését követően is fenntartotta, amely az alperes üzleti partnereiben azt a látszatot keltette, hogy az alperes nem fizetőképessé.

Arra az esetre, ha a szerződéstől való elállása jogszerűségét a bíróság nem látná megalapozottnak, arra is hivatkozott, hogy a szerződés az alperes oldalán felmerült gazdasági-pénzügyi okokból lehetetlenült, amelyért azonban az alperes azért nem felelős, mert a 2008-ban kezdődő gazdasági világválság elhúzódó hatásai oly módon érintették hátrányosan az alperest, hogy a felek közötti szerződés szerinti beruházás változatlan műszaki tartalommal történő megvalósítása az alperesnek kárt okozott volna. E körben értékelendő az is, hogy a felperes a szerződés műszaki tartalmának módosítását olyan pénzügyi feltételekkel fogadta volna el, amelyeket az alperes nem tudott teljesíteni.

A felperes az alperesi viszontkereset elutasítását kérte.

Álláspontja szerint feltűnő értékaránytalanság címén azért nem támadható meg a felek közötti vállalkozási szerződés, mert a szerződés megkötését megelőzően az alperes saját becslést végzett, továbbá a felperesi ajánlatkérés során érkezett ajánlatok nagyságrendileg megegyezők voltak, azokat a vállalkozási szerződés szerint elvégzendő munkával arányban állónak tartotta maga az alperes is. A szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányának vizsgálata körében nem annak van jelentősége, hogy a felperes a vállalkozói díjba milyen profithányadot épített be, hanem annak, hogy a szerződésben szereplő szolgáltatások értéke feltűnő mértékben eltér-e a szerződéses díjtól. A szerződésben kikötött díj a piaci árnak megfelel. Ezt támasztja alá, hogy a szerződéskötést versenyeztetés előzte meg, az ajánlatok értékelését alperesnél szakmailag megfelelően felkészült bizottság végezte, amely több ajánlatot szerzett be, saját kalkulációt is végzett, továbbá a szerződés speciális körülményeire (nagyon rövid teljesítési határidő, komplex feladat, külföldi szakemberek részvétele, pénzügyi feltételek) figyelemmel, a felperes ajánlata és a szerződés szerinti összeg a piaci árnak megfelelt. A díjban való tévedés körében a felperes tartalmilag ugyanezen tényekre hivatkozott, és kérte az alperes megtámadási kifogásait elutasítani.

A Székesfehérvári Törvényszék 15.G.40.108/2013/130. sorszámú részítéletével megállapította a felperes és az I. r. alperes között 2011. július 12-én, az I. r. alperesi 1. sz. nagyolvasztó felújítása tárgyában megkötött vállalkozási szerződés érvénytelenségét jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással. A vállalkozási szerződést ítélethozatalig hatályossá nyilvánította, megállapította, hogy az I. r. alperesnek vállalkozói díj-tartozása a felperes felé nem állt fenn.

A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 31.Gf.40.314/2016/10/1. sz. részítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, részben - a vállalkozási szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezése tekintetében - hatályon kívül helyezte és ebben a körben - a megtámadási okokra alapított érvénytelenségi viszontkereset elbírálására - az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A jogerős részítelel ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.V.22.491/2016/14. sz. végzésével a jogerős részítelel hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Ezen végzés alapján lefolytatott újabb másodfokú eljárásban a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.399/2016/20-III. sz. részítelel az elsőfokú bíróság részítelelét a felperes és az I. r. alperes között 2011. július 12-én az I. r. alperes 1. sz. nagykohójának felújítása tárgyában kötött vállalkozási szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezése tekintetében hatályon kívül helyezte és ebben a körben - a megtámadási okokra alapított érvénytelenségi viszontkereset elbírálására - az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság 130. sorszámú részítelelét a felperes és a II. r. alperes között 2012. október 1-jén megkötött alvállalkozási szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezése tekintetében megváltoztatta, és az I. r. alperes által az ideegyesített külön perben előterjesztett keresetet elutasította.

A folytatódó elsőfokú eljárásban a felperes keresetét felemelte, az I. r. alperest kérte pótmunkadíj címén bruttó 101 600 euró megfizetésére is kötelezni.

A Székesfehérvári Törvényszék a 15.G.40.108/2013/159. sz. ítéletével a felperes - addig el nem bírált, az ún. tűzállóanyag-szerződésből eredő kártérítési igényre vonatkozó, továbbá a tervezési pótmunkadíj megfizetésére irányuló - keresetét elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a 10.Gf.40.399/2016/20-III. sz. részítelel az elsőfokú bíróság ítéletének a tűzálló anyagok szállítására kötött szerződés teljesítésének lehetetlenülésére alapított kártérítési igény, valamint a pótmunkadíj iránti igény tekintetében a felperes keresetét elutasító rendelkezését helybenhagyta.

A másodfokú részítélet indokolása szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vállalkozási szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti semmisségét állapította meg, ezért az I. r. alperes megtámadási okokra alapított érvénytelenségi viszontkeresetének elbírálása érdekében az elsőfokú eljárás megismétlése szükséges, a felperes keresete a vállalkozási szerződés részleges lehetetlenülése miatti kártérítési igény vonatkozásában sem bírálható el érdemben, ezért a kereseti kérelem tekintetében is szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése.

A törvényszék a megismételt eljárás során hozott közbenső ítéletében megállapította az alperes felelősségét a felperes és az alperes által kötött, 2011. július 12-én kelt vállalkozási szerződés megszűnéséből eredő, a felperest ért károk megtérítéséért.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában elsődlegesen abban foglalt állást, hogy van-e helye a szerződés semmissége megállapításának jóerkölcsbe ütközés címén az alperes azon hivatkozása alapján, hogy e körben többlétevényállási elemeket jelölt meg: állította, hogy a nyomozati eljárás során vizsgálat tárgyát képezi, hogy a perbeli vállalkozási szerződés megkötését megelőző pályáztatások, szerződéskötések során az alperes akkori alkalmazottai az alperesi érdekeket sértő módon olyan belső információkat juttattak a felperes tudomására, amelyekkel képesek voltak kijátszani a pályáztatási rendszert, megteveszteni az alperesi vezetőket a pályáztatás és szerződéskötés során. E körben azonban csak a felperes neve. felperes egykori társtulajdonosa, ... tanú vallomásának azon részére hivatkoztak, hogy a pályázat benyújtását megelőzően a felperes annak révén, hogy abban az időszakban és korábban is munkát végzett az alperesi gyár területén, informálisan tudomást szerzett arról, hogy az alperes az 1. sz. nagykohó felújítására készül, és informálisan megbeszéléseket kezdeményeztek.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint e körülmény önmagában az alperes által állított „tiltott összejátszást”, a pályázati rendszer feltételeinek kijátszását nem igazolja, egyebekben pedig az alperes olyan tényekre hivatkozott, amelyek nem a nyomozati eljárás során jutottak tudomására. Így az alperes által előadott tények önmagukban nem igazolják, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárás során olyan tények kerültek megállapításra, amelyek igazolnák az alperes azon állítását, hogy a perbeli szerződés előkészítése, a pályázatok elbírálása során jogszabályba ütköző módon jártak volna el a pályázatot elbíráló alperesi alkalmazottak. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban is elutasította az alperesnek a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét.

Kifejtette, hogy az alperes a megismételt eljárásban sem jelölt meg olyan újabb tény, illetve bizonyítékot, amelynek alapján az lett volna megállapítható, hogy a perbeli szerződés az alperes által állított okból jóerkölcsbe ütközött volna.

Az alperesnek a szerződés megtámadására vonatkozó viszontkeresetét - az alábbi indokok miatt - szintúgy megalapozatlannak ítélte.

A bíróság álláspontja szerint a szerződés szerinti díj feltűnő értékaránytalansága nem állapítható meg. A perben lefolytatott bizonyítás, a meghallgatott tanúk (... , ... , ...) egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy az 1. sz. nagykohó felújítását megelőzően felmérték az elvégzendő munkát, és részben a korábbi, 2006-os kohófelújítás műszaki tartalmára, költségére alapozva - becsléssel nagyságrendileg meghatározták a 2012-re tervezett kohófelújítás várható költségét. Ezt követően kértek ajánlatot az általuk meghívott vállalkozóktól, azaz a felperestől, illetve a ... s.r.o. szlovák cégtől. Mind a munkálatok megtervezésére, mind a beérkező pályázati ajánlatok elbírálására az alperesnél szakmai csoport jött létre, melynek feladata a pályázatok műszaki, illetve pénzügyi szempontból való kiértékelése volt. A tanúk egybehangzó vallomása szerint mindkét pályázó pályázatát alkalmasnak találták műszaki és pénzügyi szempontból is. A felperes pályázatát tartották előnyösebbnek, mert egyrészt alacsonyabb vállalási összeget tartalmazott, másrészt előnyösebb pénzügyi feltételeket kínált. A per során A/84 alatt csatolt, a pályázat kiértékelésére vonatkozó

jegyzőkönyv alapján megállapítható, hogy a felperes, illetve a ... cég kivitelezésre vonatkozó árajánlata között nagyságrendbeli eltérés nem volt, míg a felperes 2 993 447 eurós végső ajánlatot tett, a ... cég ajánlata a kivitelezésre 3 180 000 euró volt. Önmagában ez a tény is alátámasztja azt, hogy a felperes kivitelezésre vonatkozó pályázati ajánlata, illetve a szerződés szerint kikötött összegű átalánydíj kivitelezésre vonatkozó része sem indokolatlanul magas, sem indokolatlanul alacsony nem volt.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az átalánydíjas szerződés megkötése esetén az összegű átalánydíj meghatározása során a vállalkozó mérlegelési körébe esik, hogy milyen összegű árajánlatot tesz és azon belül - saját számításainak megfelelően - milyen mértékű költséggel, munkadíjjal, illetve haszonnal számol. A feltűnő értékaránytalanság körében csak annak van jelentősége, hogy az összegű díj az elvégzendő munkához képest eltúlzottnak minősül-e - ez jelen esetben nem volt megállapítható -, annak azonban nincs jelentősége, hogy a díjon belül a vállalkozó milyen költségkíméléssel vagy haszonnal számolt.

Nem ítélte alaposnak a törvényszék a szerződés tévedésre, illetve megtévesztésre alapított megtámadását sem. Az alperes e körben arra hivatkozott, hogy a felperes saját számított vállalkozói haszna tekintetében megtévesztette az alperest, az ajánlat szerinti legfeljebb 3-5% mértékű vállalkozói haszon helyett 70% feletti haszonra tett volna szert a fenti okból.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződés megkötése során a vállalkozói díj mértékének meghatározása körében az átalánydíjas szerződéskötésnél a vállalkozó feladata csupán annyi, hogy összegű díját közölje a másik szerződő féllel. A szerződés megkötése szempontjából annak van jelentősége, hogy a megrendelő a vállalkozói díjat az elvégzendő munkával arányban állónak találja-e, és ennek figyelembevételével hajlandó-e megkötni a szerződést. A vállalkozó saját díján belüli költségekre, haszonra vonatkozó számítását nem köteles közölni a megrendelővel, az abból a szempontból, hogy a díj arányos-e az elvégzendő munkával, és ebből az okból elfogadható-e a megrendelő részére, lényegtelen.

A törvényszék álláspontja szerint tévedésre vagy megtévesztésre alapítva az átalánydíjas szerződés nem támadható meg abból az okból, hogy a szerződés megkötését követően a megrendelőnek tudomására jut, hogy a vállalkozó díjban foglalt haszna akár a vállalkozó által korábban közölt kalkulált haszonnál, akár a megrendelő által feltételezett haszonnál magasabb mértékű.

A díjban való tévedést vagy megtévesztést az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alapozhatná meg, ha a megrendelő tévedése arra a tényre vonatkozna, hogy az általa elfogadott díjjal szemben nyújtott szolgáltatás jelentősen elmarad attól, amit a szerződésben kikötöttek. Jelen esetben azonban nem ez történt.

A törvényszék kiemelte, hogy az alperes a felpereshez intézett elállási nyilatkozatában a felek közötti vállalkozási szerződés azon rendelkezésére hivatkozva gyakorolta elállási jogát, hogy a felperes megsértette az alperes üzleti jóhírnevét. Ennek alapjául az alperes azt a tényt jelölte meg, hogy a felperes az alperessel szembeni lejárt tartozásának megfizetésére irányuló fizetési felszólítást követően az alperessel szemben felszámolási eljárást kezdeményezett a Székesfehérvári Törvényszéken.

Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem benyújtásakor a felperes erre irányuló kérelme megalapozott volt.

A felperes azzal, hogy felszámolási eljárás megindítása iránt megalapozott kérelmet nyújtott be a bírósághoz az alperessel szemben, nem sértette meg az alperes üzleti jóhírnevét. Utalt arra, hogy az r.Ptk. 78. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel. Nem állapítható meg a jóhírnév sérelmére vonatkozó törvényi tényállás egyik eleme sem, azaz hogy a

felperes valótlán tényt állított vagy híresztelt az alperesről, vagy való tényt hamis színben tüntetett volna fel.

Ebből következően az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a felek közötti szerződésben szabályozott elállási jogát a jóhírnév sérelmére hivatkozva megalapozatlanul és jogsértő módon gyakorolta.

A törvényszék kiemelte, hogy a perbeli okiratok szerint az alperes a szerződés megszűnését saját szerződéstől való elállásra vonatkozó nyilatkozatára alapította. Ebből következően megalapozottan nem hivatkozhatott arra, hogy a szerződés más okból, azaz lehetetlenülés miatt szűnt meg. Nem vehető tehát figyelembe az alperes azon hivatkozása sem, hogy a szerződés teljesítése a gazdasági világválság alperest sújtó hatásai miatt rajta kívülálló okból szűnhetett meg. A hivatkozás érdemben sem megalapozott, elsősorban azért, mert a szerződés tárgyát képező felújítást utóbb - csökkentett műszaki tartalommal - más vállalkozóval elvégeztette. Így legfeljebb az lett volna megállapítható, hogy a lehetetlenülés a magasabb műszaki tartalom vonatkozásában következett be.

A perben lefolytatott bizonyítás, elsősorban ... tanúvallomása alapján azt is megállapította a törvényszék, hogy a felek közötti vállalkozási szerződés megkötését követően a felperesnek a felújításra vonatkozó szándéka olyan módon módosult, hogy az eredetileg 12 éves működést biztosító felújítást 6 éves működést biztosító felújításra módosította, elsősorban saját pénzügyi forrásainak beszűkülése miatt, a felújítás feltételeinek módosítása tehát az alperesnél bekövetkezett stratégiaváltás következménye volt.

Kifejtette, hogy a felek között egyeztetés folyt a szerződés műszaki tartalmának módosítása érdekében. A felperes a módosított műszaki tartalomnak megfelelő terveket el is készítette, a szerződés módosítását azonban pénzügyi feltételekhez kötötte, amelyeket az alperes nem fogadott el.

Így az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli szerződés teljesítése az alperesnek felróható okból vált lehetetlenné, mert az alperes jogszerűtlenül gyakorolta a szerződés szerinti elállási jogát, másrészt elzárkózott a perbeli szerződés felperes által javasolt módosításától, annak körében még tárgyalásokba sem bocsátkozott, hanem annak mellőzésével elállási nyilatkozatot közölt a felperessel. Ezért a r.Ptk. 312. § (3) bekezdése értelmében a felperes követelheti kárának megtérítését. Az elsőfokú bíróság ezen álláspontjára figyelemmel mellőzte az alperes arra irányuló bizonyítási indítványának teljesítését, hogy a szerződés lehetetlenülése a gazdasági világválság alperest sújtó hatásai miatt következett be.

Az elsőfokú bíróság a felperes kártérítési igénye jogalapja tárgyában a Pp. 213. § (3) bekezdése alapján közbenső ítélettel határozott, kifejtve, hogy a felperes kárigénye vonatkozásában a peres felek előadásától, bizonyítási indítványaitól függően további bizonyításra lehet szükség.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen a közbenső ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését kérte. E körben indítványozta, hogy az ítéletábra rendelje el, hogy a megismételt eljárásban a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja.

Az elsődleges fellebbezési kérelem körében kiemelte, hogy a kár bekövetkeztének és összecszerúságának bizonyítása a követelést érvényesítő felperesre hárul, ezen kötelezettségének szakértői bizonyítás útján, igazságügyi szakértői vélemény megállapításaival alátámasztva kell eleget tennie. Utalt arra, hogy jelen ügyben az ítéletábra a tűzálló anyagok szállításával kapcsolatos szerződés körében előterjesztett kártérítési igény elutasításának indokai közt ezt ki is emelte. Az elmaradt haszon, mint kár bekövetkezte, összecszerúsége megállapításához különleges szakértelem szükséges.

A megismételt eljárásban a felperes a kivitelezési szerződéssel kapcsolatos kárigények

vonatkozásában nem tett eleget ezen kötelezettségének, holott az elsőfokú bíróság erről a kötelezettségéről többször tájékoztatta, teljesítésére többször is felhívta. A felperes a 2018. április 9-i beadványában is azt fejtette ki, hogy nem tart szakértői bizonyítást szükségesnek, másodlagosan eseti szakértő véleményének beszerzését jelezte a költségtételek felülvizsgálatával kapcsolatosan, illetve arra nézve, hogy azok nem jelentenek szakkérdést. Feltételeken, amennyiben a bíróság úgy ítéli meg, hogy a magánszakvélemény ellenére sem lenne kellő ismerte a bizonyítandó tény megítéléséhez, a ...i Egyetem kirendelését javasolta. Utóbbival kapcsolatosan az alperes kiemelte, hogy feltételes indítvány nem tehető, továbbá a ...i Egyetem nem minősül igazságügyi szakértőnek, másrészt az elsőfokú eljárásban már igazoltak szerint az egyetem egyértelmű és közvetlen függőségi viszonyban van a felperessel.

A kifejtettekre tekintettel, a bizonyítási kötelezettség elmulasztása miatt a kártérítési igény ítélettel való elutasításának lett volna helye.

Másodlagos fellebbezési kérelmével kapcsolatosan mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy a másodfokú határozatban foglalt utasításokat a megismételt eljárásban az eljáró bíró nem teljesítette, az utasításnak megfelelő eljárást, bizonyítást nem folytatta le, adatokat és bizonyítékokat nem szerzett be, ítéletét a már korábban feltárt tényállásra alapította.

Álláspontja szerint a kifejtettek miatt az eljáró bírótól nem várható el a tárgyalás érdemi és független lefolytatása. A pártatlanságnak, a felek egyenlőségének hiánya nyilvánvaló volt, hiszen a felperes valamennyi indítványának helyt adott, a határidő elmulasztásait nem szankcionálta, az alperesnek ugyanakkor arra sem adott határidőt, hogy az utolsó tárgyalást megelőző munkanapon átvett felperesi ellenkérelemre választ adhasson.

Az alperes hangsúlyozta, hogy a közbenső ítélet rendelkező része hiányos, a viszontkereset elutasításáról nem rendelkezik.

A fellebbezés szerint a törvényszék a megtámadási okokra alapított érvénytelenségi viszontkereset elbírálása körében nem végzett vizsgálatot, az alperes egyetlen bizonyítási indítványának sem adott helyt, a tárgyalás felfüggesztésével kapcsolatos alperesi indokokat is teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a közbenső ítéletében, mégpedig azon alaptalan, teljesen irreleváns hivatkozással, hogy ... tanú vallomása kívül a többi hivatkozás, tény és bizonyíték nem a büntető-eljárásból jutott az alperes tudomására.

Kiemelte az alperes, hogy 2018. április 21-én vette csak kézhez felperes első érdemi iratát, a következő munkanapon, 23-án megtartott tárgyaláson határidőt kért a válaszadásra, ennek biztosításával tett volna először eleget a törvényszék a megismételt eljárásra irányuló utasításoknak. A bíróság határidőt nem biztosított, és az indítványozott bizonyítást nem folytatta le.

Az alperes kifejtette, hogy ugyan a kiemelt jelentőségű perekben a bíróságot nem terheli tájékoztatási kötelezettség a bizonyítás körében, amennyiben azonban mégis ad tájékoztatást valamelyik félnek, akkor a tisztességes eljárás és a felek fegyveregyenlőségének elve arra kötelezi, hogy a másik felet is tájékoztassa ebben a körben. Amennyiben tehát a bíróság úgy látta, hogy a kárigény jogalapja megalapozott, úgy az alperest tájékoztatni kellett volna legalább arról, hogy felelősségének hiányáról nyilatkozzon. Ennek elmulasztása esetén a bíróság magatartása egyik felet félrevezeti, míg a másik felet tisztességtelen előnyben részesíti.

Az alperes megítélése szerint a pályáztatást megelőző munkavégzés, a pályáztatással kapcsolatos személyes összefonódás, belső információk kiadása, az árképzés módja körében a felperes által nem cáfolt hivatkozásai igazolják, hogy nem volt valós pályázat a szerződéskötést megelőzően, ezeket a körülményeket a bíróságnak mérlegelnie kellett volna, hiszen a semmisség megállapítását más

okból kérte, mint a korábbi eljárási szakaszban.

A törvényszék pontatlan, hiányos tényállást állapított meg, a korábbi tényállást semmivel nem egészítette ki, holott a korábbi perszakaszban a megtámadási jogcímek, illetve az egyéb alperesi viszontkereseti kérelmek, kifogások nem képezték a vizsgálat tárgyát.

Mindemellett az eddig feltárt tényállást sem vette figyelembe a bíróság, holott az alperes legfőbb hivatkozásait maga a felperes sem cáfolta.

Megállapítható, hogy a felperes már a pályáztatást megelőzően tudta, hogy vele fog szerződést kötni az alperes, és már korábbi terv dokumentumokat készített.

A pályáztatás nem a valós és lehető legkisebb vállalkozói díj meghatározása céljából folyt le, hanem azért, hogy a 300 millió Ft-os költséggel tisztában lévő felperes a nívós munkát ajánló konkurens szlovák cég ajánlatát megismerhesse, annál csak minimálisan jobb ajánlatot téve kifoszthassa az alperest, és irreális profitot realizálhasson. A pályáztatási eljárás tehát nem alkalmas arra, hogy a felperesi szolgáltatás valós piaci értékének megállapításához figyelembe lehessen venni.

A felperes és az alperes között 2012 nyarán lefolytatott egyeztetések eredményeképpen teljessé vált az egyetértés az új műszaki tartalomról, ekkortól a felperes kizárólag a módosult tervek készítése és adta át, a műszaki tartalom módosulása kapcsán a felek között megállapodás jött létre. A felperes az ukrán alvállalkozók ajánlatát nem 2012 őszén kérte be, hanem már a perbeli szerződés megkötése előtt. A felperes rosszhiszeműen, a megváltoztatott műszaki tartalmat semmibe véve kötötte meg az alvállalkozói szerződését, az eredeti műszaki tartalom az alvállalkozói szerződés aláírásának időpontjában nem létezett már eredeti műszaki tartalom, ez a szerződés lehetetlen szolgáltatásra jött létre.

Az alperes 2013. január 10-én egyeztetett a felperessel és az új műszaki tartalomra árajánlatot kért. A felperes az eredeti tartalomhoz ragaszkodott és a tárgyalások folytatását is teljesíthetetlen feltételekhez (bankgarancia) kötötte, holott nyilvánvaló volt, hogy az alperes pénzügyi helyzete miatt a bankok nem nyújtanak finanszírozást. A módosított műszaki tartalomnak megfelelő szerződéskötés tehát a felperesnek felróhatóan nem történt meg.

A felperes kárigényével kapcsolatosan az alperes kiemelte, hogy a kétes körülmények között létrejött alvállalkozói szerződésen kívül a felperes semmilyen előkészületet nem végzett a kivitelezés megkezdése kapcsán, a kárbecslés körében csatolt iratok pedig 2013 május- októberben születtek.

A fellebbezés szerint a törvényszék a megtámadási kérelem elutasítása kapcsán helytelen jogi következtetéseket vont le.

Téves az az álláspont, hogy az átalánydíjas szerződésnél a költségeknek ne lenne jelentősége. Az átalánydíj meghatározása ugyanis részletes költségvetésen alapszik, ezáltal lehet tisztában a megrendelő a nyújtott szolgáltatás értékével. A kialakult gyakorlatnak megfelelően az alperes részletes műszaki tartalom szerinti bontásban kérte az ajánlat megadását az ár- és a fizetési feltételek kapcsán, a felperes pedig meg is jelölte a költségeit és hasznát. A felperes nem a költségvetés szerinti értékű, kvalifikált és drágább munkaerőt vette volna igénybe, ezzel megtevesztette az alperest mind a költségek, mind a haszonkulcs tekintetében.

Az alperes megítélése szerint téves az az ítéleti megállapítás, hogy a szerződés megkötése szempontjából annak van jelentősége, hogy a megrendelő a vállalkozói díjat az elvégzendő munkával arányban állónak találja-e. Ehhez képest a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közötti értékkülönbségnek van jelentősége. Mindemellett ha a szerződéskötéskor a fél az ajánlott díjat azért ítélte arányosnak, mert e körben tévedésben volt, úgy megtámadhatja a szerződést.

Az irreális haszon egyrészt túl alacsony költségeket jelent, másrészt jelzi, hogy a szolgáltatás értéke elfog-e térni a díjazás mértékétől. ... tanú vallomásából megállapítható, hogy az alperes igazgatósága 70 %-os haszonkulcsú szerződést nem hagyott volna jóvá.

Az alperes álláspontja szerint nincs alapja annak az ítéleti megállapításnak, hogy a díjjal szemben nyújtott szolgáltatás nem maradt el a szerződésben kikötött díjtól, hiszen ezt a kérdést a bíróság nem vizsgálta.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság jogellenesen minősítette jogszerűtlennek az alperes elállását. A szerződés 11. 2. pontja nem a másik fél jó hírnevének megsértése esetére szabályozza az elállás jogát, hanem arra az esetre, ha a vállalkozó nyilatkozatával vagy magatartásával sérti a megrendelő jó hírét, üzleti tisztességét. A szerződéses előírás jóval tágabb a Ptk-ban szabályozott jó hírnév sérelmére vonatkozó rendelkezéstől. Mindemellett még a törvényszék szűkített értelmezése esetén is az elállás jogszerűségének megállapítása lett volna az okszerű következtetés.

A felperes sorozatos felszámolási eljárásokat kezdeményezett az alperessel szemben, kérelmét azt követően is fenntartva, hogy a követeléseket az alperes időközben megfizette. Az egyes számlákkal kapcsolatos fizetési késedelmet (való tény) úgy tüntette fel, mintha az alperes fizetésképtelen lett volna (hamis színben való feltüntetés). ... tanúkenti meghallgatása e körben is lényeges bizonyítékot szolgáltatott volna.

Ugyanakkor a szerződéses rendelkezés nyelvtani értelmezéséből is egyértelmű, hogy a Ptk-hoz képest tágabb tartalmú kikötést kifejezetten azért épített be az alperes a szerződésben, hogy megakadályozza a szerződő partnerének agresszív lépését. Jogszerű eljárással is lehet üzleti tisztességet, jó hírt sérteni, hiszen a felszámolási eljárás egy végső, az adós megszüntetésével fenyegető jogi eszköz. Ezen túlmenően az elállás egyéb felperesi magatartásokon is alapszik, kiemelve az alperesi vezetők és munkatársak fenyegetését, lejáratását. A felperes bankok előtti lejáratással fenyegetőzött és a hatóságok előtt is próbálta lejáratni az alperest. E körben a bíróság nem vizsgálta az elállást és indokaiban sem tért ki erre.

A fellebbezés szerint a törvényszék a szerződés lehetetlenülésének tényét és körülményeit sem helyesen állapította meg. A szerződés már az alperes elállását megelőzően objektív okból lehetetlenült. Nem vitatható, hogy a gazdasági válság súlyosan érintette az alperest és a világ összes kohászati cégét, a válság az alperesnek semmiképpen nem felróható, annak hatását, 2012 nyarán a felperes is tudomásul vette, hiszen elfogadta a műszaki tartalom megváltoztatására vonatkozó alperesi kérést.

Téves az ítélet azon megállapítása, hogy az alperes volt az, aki elzárkózott a szerződésmódosítástól. A felperes utasította vissza a módosítást, ragaszkodva az eredeti tartalomhoz, holott a tervek már megváltoztak, a felek már megállapodtak a műszaki tartalom módosításában. A tárgyalások megkezdését is lehetetlen feltételhez, közel 1 millió EUR összegű bankgarancia kiadásához kötötte.

Téves, hogy az alperes saját elálló nyilatkozata miatt nem hivatkozhat más okból való lehetetlenülésre. Amennyiben olyan okból lehetetlenült a szerződés, amelyért az alperes nem tartozik felelősséggel, úgy az elállás esetleges jogszerűségétől függetlenül kártérítési felelősséggel nem tartozhat.

Az ítélet indokaival szemben a lehetetlenülést nem az alperes stratégiaváltása okozta, hanem a rövidebb élettartamú átépítés egy gazdasági, pénzügyi kényszerhelyzet objektív és szükségszerű következménye volt. Az alperes hatéves kampányidőszakra építette át a nagyolvasztót más vállalkozóval, ez azt igazolja, hogy az eredeti műszaki tartalom teljesítése valóban el lehetetlenült.

A fellebbezés szerint jogellenesen állapította meg az alperes kártérítési felelősségét a törvényszék

anélkül, hogy a kártérítés feltételeit vizsgálta volna. A perben nemcsak a kárösszege, hanem annak bekövetkezése is bizonytalan, és az okozati összefüggés sem állapítható meg, az elsőfokú bíróság azt nem is vizsgálta, mint ahogy a felróhatóság körében a károsult közrehatást, a kárenyhítési kötelezettség teljesítését sem.

Kiemelte az alperes, hogy a közbenső ítélet rendelkező része hiányos, a a viszontkereset elutasításáról nem rendelkezik.

A másodfokú eljárás során az alperes bejelentette, hogy a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.399/2016/20-III. számú ítéletét a Kúria felülvizsgálta és hatályában fenntartotta. Az abban foglaltak a perbeli szerződés körében támasztott kárigényre is alkalmazandók, a kár bizonyítása hiányában a kereset elutasítandó. A felperes semmilyen tényleges kárigényt nem igazolt, csupán a rosszhiszeműen kötött alvállalkozási szerződést és az utólagosan keletkezett dokumentumokat, valamint saját becslését csatolta. A kár bekövetkezése és összegének bizonyíthatatlansága miatt a kereset elutasításának van helye. Elmaradt haszon címén becsült nyereség nem követelhető, kizárólag az a tényleges és igazolt haszonkiesés, amit reális és ellenőrizhető adatok igazolnak.

A felperes fellebbezési ellenkérelme a közbenső ítélet helybenhagyására irányult.

Az alperes elsődleges fellebbezési kérelme, azaz a kereset elutasítására irányuló kérelem tekintetében kifejtette, hogy a fellebbezés kizárólag az ítéleti rendelkezés ellen irányulhat, nem terjeszthető elő olyan kérdésre, amely a közbenső ítéletnek nem tárgya. Ennélfogva az összegezés nem vizsgálható a fellebbezés keretei között.

Rámutatott arra, hogy a korábbi első- és másodfokú eljárásban a bíróság szükségképpen vizsgálta azon tényeket és körülményeket, amelyek a megtámadási kifogásokat (tévedés, megtévesztés, feltűnő értékaránytartalom) megalapozhatnák, hiszen a jó erkölcsbe ütközésre alapított semmisségi kifogás is részben ezen körülményekre épült. A szerződéskötést megelőző versenyeztetés körülményei, a piaci ár követelményeinek teljesülése, a szerződés lényeges elemei körében a jogerős részítélet indokolása olyan releváns megállapításokat tartalmaz, melyek a rendelkező résszel együtt emelkedtek jogerőre, res iudicatát jelentenek. Ennélfogva a megismételt eljárásban nem kellett bizonyítást lefolytatni és rendelkezni azon kérdésekről, amelyek ítélt dolog hatályával már megállapításra kerültek.

A fellebbezéssel ellentétben az elsőfokú bíróság a hatályon kívül helyező rendelkezés körében valamennyi utasítást betartotta a megismételt eljárásban.

Helytálló a tárgyalás felfüggesztése iránti alperesi kérelem indokolatlansága tekintetében elfoglalt ítéleti álláspont, hogy az alperes nem a büntetőeljárásból szerzett új bizonyítékokat, hanem saját maga által indított eljárásban saját maga által csatolt adatokra és okiratokra hivatkozik ekként.

A felperes megítélése szerint alaptalanul állítja az 1/2009 (VI. 24) PK vélemény 5. pontjára hivatkozással a fegyverek egyenlősége elvének megsértését az alperes. Az alperes felé fennálló tájékoztatási kötelezettség is csupán az összegezésre vonatkozó felperesi bizonyítás vitatása körében irányadó, figyelemmel arra, hogy a felperest is ebben a körben tájékoztatta a bíróság. A közbenső ítélet azonban nem az összegezés kérdésében, kizárólag a jogalap tekintetében tartalmaz rendelkezést. Emiatt az alperes e körben való tájékoztatásának elmaradása nem érinti a közbenső ítélettel hozott döntést, annak meghozatalára és tartalmára nem hatott ki.

Az alperes által a pályáztatást megelőző munkavégzés, a személyes összefonódás, a belső információ kiadása körében előadottak nem tények, hanem bizonyítékkal alá nem támasztott vélemények.

Alaptalanul kifogásolja az alperes az indítványozott tanúk meghallgatásának elmaradását, ugyanis

az ítélt dolog hatályával megállapított tényállásra figyelemmel e körben az indítványok teljesítése nem volt indokolt. Ettől függetlenül az indítványok mellőzése megfelelt a jogszabályoknak. ... közvetlen tudomással a perben jelentős tényekről nem rendelkezett, mert nem volt az akkori folyamatoknak részese.

... a hivatkozott tárgyaláson jelen volt, de sem ő, sem az alperesi képviselő nem jelezte a fordítási problémát, 4 év elteltével e körben értékelhető vallomás nem várható el. ... a perben meghallgatása került, az alperes kérdéseket intézhetett hozzá, amennyiben ezt elmulasztotta, annak következményét viselnie kell. Egyébként nyilatkozott a tanú a pályázatás, a kiválasztás tárgyában, így újabb releváns tények feltárása tőle nem volt várható.

... szintén meghallgatásra került, az alperes kérdéseket intézhetett felé, az alperes sem jelölt meg olyan tény, amelyről nekik tudomása lenne, ...nek viszont nem.

... az alperessel függelmi viszonyban áll, nem érdektelen, ráadásul nem ténykérdésekben kívánta meghallgatni az alperes, hanem a gazdasági válság hatásaival kapcsolatos véleménye tekintetében. A gazdasági válság azonban az elsőfokú ítéletben is kifejtettek miatt nem mentesíti az alperest a kártérítési felelősség alól. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a piaci viszonyok változásával kapcsolatos kereskedelmi kockázatot a félnek viselnie kell, a saját teljesítőképességét, a szerződési és piaci normál kockázatokat rosszul felmérő fél ennek következményeit maga köteles viselni. A perbeli esetben ráadásul az alperes által hivatkozott körülmények nem a szerződéskötés időpontja után jelentkeztek, hiszen a válság 2008-ban indult, 2011-12-ben véget ért, ekként szó sem lehet a válság következményeként előállt lehetetlenülésről.

Ítélt dolog az a ténymegállapítás is, hogy a felek közötti szerződés nem módosult, az elsőfokú bíróság pedig helytálló indokok mellett foglalt állást akként, hogy a felszámolási eljárás kezdeményezésével a felperes az alperes jó hírnevét nem sértette.

Hangsúlyozta a felperes, hogy az alperes a felperesi ajánlatban szereplő költségek megoszlásának, a haszon mértékének, az alvállalkozó személynek nem tulajdonított jelentőséget, ezen megállapítások ítélt dologt képeznek, ebből kifolyólag ezen körülmények tekintetében a tévedés vagy megtévesztés sem állapítható meg, a törvényszéknek pedig további tényállás feltárási kötelezettsége nem volt, csak a jogi következtetést kellett levonnia.

Szintén ítélt dolog, hogy a vállalkozói díj megfelelt a reális piaci áraknak, így feltűnő értékaránytalanság nem merülhetett fel, ahogy díjban való tévedés és megtévesztés sem.

A jóhírnév megsértésével kapcsolatos alperesi érvelés a felperes álláspontja szerint nem helytálló, hiszen hivatalos eljárás során az eljáró hatóságnak benyújtott, nyilvánosságra nem került beadvány tartalma jóhírnév sérelmét a bírói gyakorlat szerint nem alapozhatja meg.

A felperes álláspontja szerint a szerződés módosításától az alperes zárkózott el, aki a felperes feltételeivel kapcsolatosan nem bocsátkozott tárgyalásokba, hanem azonnal az elállás mellett döntött. A lehetetlenülés az alperesnek felróható. A lehetetlenülés folytán a haszon nyilvánvalóan elmarad, azaz a kár bekövetkezik, az okozati összefüggés is nyilvánvaló, így a felelősség fennállta körében további bizonyítandó tény nincs.

Az eljáró bíróság a megtámadást kifogásként bírálta el, így az elutasításáról csupán az indokolásban kellett számot adni, mindemellett viszontkeresetként elkészttség miatt el kellett volna azt utasítania. A közbenső ítélet indokolásából egyértelműen kitűnik, hogy döntött a megtámadás kérdésében a törvényszék, így amennyiben viszontkeresetként kellett e körben határozni, akkor sem sértett olyan súlyos eljárási szabályt, mely hatályon kívül helyezést eredményezhetne, hisz az ítélet kiterjed a viszontkeresetre.

A felperes arra is hivatkozott, hogy a felek a szerződést két ízben módosították, ekörben az árat nem érintették, írásban megerősítették, így az alperes megtámadási joga megszűnt, tehát a kifogások

eleve nem lettek volna érdemben vizsgálhatók.

* * *

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

* * *

A felperes az alperessel szemben a 2011. július 12-én kötött vállalkozási szerződésre alapítva terjesztett elő kártérítési igényt.

Az alperes a keresettel szembeni védekezés keretei között elsődlegesen a szerződés érvénytelenségére

[a.) Jó erkölcsbe ütközésre alapított semmisségére,

b.) a szolgáltatás-ellenszolgáltatás közti feltűnően nagy értékkülönbségre,

c.) a vállalkozói díjban, illetve a szolgáltatás minőségében való tévedésre}

hivatkozással terjesztett elő viszontkeresetet, másodlagosan érvénytelenségi kifogást.

Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a felek közötti jogviszony a kivitelezés körébe tartozó kötelek tekintetében a szerződés által meghatározott - kártérítési felelősséget nem keletkeztető - elállási okra alapított elállása folytán,

harmadlagos hivatkozása szerint pedig a teljesítés egyik félnek sem felróható - objektív okból, a gazdasági világválság hatása miatt bekövetkező - lehetetlenülése folytán (a Ptk. 312. § (1) bekezdése alapján), tehát ugyancsak az alperes terhére felelősséget nem keletkeztető okból szűnt meg a felek közti szerződés.

1. Érvénytelenség

A fellebbezéssel támadott határozat indokolásából (3. oldal utolsó bekezdés, 6. oldal negyedik bekezdés, 8. oldal harmadik bekezdés) egyértelműen kiderül, hogy az elsőfokú bíróság az alperes érvénytelenségre alapított védekezését viszontkeresetként bírálta el, és érdemben ítélte megalapozatlannak.

Határozata rendelkező részében ugyan ennek elutasításáról alakszerűen nem rendelkezett, döntése azonban kiterjed a viszontkeresetre, az elsőfokú bíróság terhére tehát ez okból nem állapítható meg olyan lényeges, az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés, ami az ítélet e körben való hatályon kívül helyezését megalapozná.

A felperes álláspontjával ellentétben nem volt akadálya a megtámadásra alapított érvénytelenségi viszontkereset érdemi elbírálásának, ugyanis az ennek alapjául meghivatkozott tényekről az alperes az ún. Kvartal-szerződés megismerésekor szerzett tudomást, a szerződés átvételére ugyanakkor az alperes részéről 2013. november 12-én, a viszontkereset előterjesztésére pedig 2014. február 12-én, tehát - a Ptk. 236. § (1) bekezdése, a (2) bekezdés a) és c) pontja, a (3) bekezdése, valamint a 326. § (2) bekezdése által meghatározott - határidőben került sor. Mindemellett a Ptk. 236. § (3) bekezdése szerint a fél a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogás útján megtámadási jogát akkor is érvényesítheti, ha a megtámadási határidő eltelt, így az alperes által felhozottakat mindenképpen érdemben kellett elbírálni. Alaptalan az a felperesi álláspont is, hogy a Ptk. 236. § (4) bekezdésére figyelemmel az alperes megtámadási joga megszűnt, ugyanis a hivatkozott szerződésmódosításokra (mint a szerződés írásbeli megerősítésre) nem a megtámadási határidő megnyílt, nem a megtámadási okról való tudomásszerzés, tehát nem a Kvartal-szerződés megismerése után került

sor.

Az elsőfokú bíróság a viszontkereset elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, az általa megállapított tényállás a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésén alapszik, érdemében helyes.

Az elsőfokú bíróság terhére - az alperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben - nem állapítható meg az eljárás lényeges szabályainak az elsőfokú eljárás részbeni megismétlését szükségessé tevő megsértése. Az alább részletezett jogi álláspontra tekintettel nem volt a perben olyan körülmény, mely további bizonyítást tett volna indokoltá, az alperes által előterjesztett további indítványok teljesítését a törvényszék alappal mellőzte. Az elsőfokú ítélet ekörben érdemi felülbírálatra alkalmas.

Az alperes fellebbezésében alaptalanul hivatkozik arra, hogy a törvényszék a megismételt eljárásban nem teljesítette a másodfokú bíróság által az új eljárás lefolytatására adott iránymutatásokat. A Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.399/2016/20-III. számú részítéletében a megtámadási okokra alapítva előterjesztett viszontkereset elbírálására utasította az elsőfokú bíróságot. A viszontkereset ezen részének elbírálása - a felek tényállításai, bizonyítási indítványai függvényében - nem kívánja meg szükségképpen további bizonyítás lefolytatását. A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróságnak kellett meghatározni, hogy az alperesi tényállítások igazolására milyen terjedelmű bizonyítás lefolytatása indokolt.

A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróságnak mind a korábbi perszakaszban el nem bírált körülményekre (pályázati eljárás, illetve szerződéskötés során az alperes képviselőinek felperessel való összejátszása) alapított jó erkölcsbe ütközés, mint semmisségi ok, mind a megtámadási okok körében annak figyelembevételével kellett meghatároznia a bizonyítási eljárás kereteit, hogy az ún. alapeljárásban már a szerződéskötést megelőző, a szerződéskötéshez vezető körülmények, továbbá a felek szerződéskötést követő magatartása, együttműködése tárgyában széles körű bizonyítás folyt. Ennek eredményeképpen a felek által csatolt okiratokon túl rendelkezésre álltak ..., ..., ... és ... alperesi tanúk vallomásai.

Az alperes a megismételt eljárás keretei között elbírálandó érvénytelenségi viszontkereset alapjául olyan releváns tényeket nem állított, amelyre a fentebb megjelölt tanú k meghallgatása nem történt volna meg. A tanúk nyilatkoztak a pályáztatás körülményeiről, az alperes teljesítéssel kapcsolatos elvárásairól, a szerződés műszaki tartalmának meghatározásáról, az ajánlatok műszaki és pénzügyi tartalmának értékeléséről.

A felperes és az alperes közötti korábbi, illetve folyamatos gazdasági kapcsolat, a szerződéses együttműködés, az a körülmény, hogy a felperes már a pályázat kiírását megelőzően értesülhetett a tervezett beruházás bizonyos részleteiről, illetve az e körben az alperes által hivatkozott további körülmények (a felperes és a szlovák cég módosított ajánlatának beérkezési ideje, ... az alperesi pályáztatási eljárás, illetve a felperes és az alperes együttműködése körében kifejtett tevékenysége stb.) nem alkalmasak sem önmagukban, sem összességükben való értékelés útján annak alátámasztására, hogy a felperes az alperesi alkalmazottaktól megszerzett belső információk birtokában kijátszotta a pályázati rendszert, megtévesztette az alperesi vezetőket és ennek - azaz csalárd magatartás, összejátszás - eredményeként került sor a felperes ajánlatának benyújtására, értékelésére és a szerződés megkötésére. Ennek ítéleti bizonyossággal való igazolására az alperes által rendelkezésre bocsátott adatok nem alkalmasak, ugyanakkor az alperes maga nyilatkozta, hogy további tényekről, körülményekről nem tud. A kifejtettek tekintettel további bizonyítást lefolytatása (... és ... tanúkenti meghallgatása és a már meghallgatott tanúk újbóli meghallgatása) nem indokolt, mellőzésével az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést.

A hivatkozott büntetőeljárás az alperes nyilatkozata szerint jelenleg is ismeretlen tétellel szemben folyik, a nyomozás során gyanúsításra, alapos gyanú közlésére ezideig sem került sor, így a tárgyalás Pp. 152. § (1) bekezdése szerinti - a bíróság számára nem kötelező - felfüggesztését az

elsőfokú bíróság alappal mellőzte.

A kifejtettekre tekintettel helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a szerződés jó erkölcsbe ütközésére - a korábban nem értékelt körülményekre - alapított semmisségének megállapítása iránti viszontkereset nem megalapozott.

Miként azt az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla határozatában foglaltakra hivatkozással kiemelte, a már meghallgatott tanúk vallomása alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a vállalkozási szerződés megkötését pályázatadás előzte meg, a két ajánlat közül a felperesé a vállalkozói díj tekintetében kedvezőbb volt, az alperes a vállalkozói díjat a saját szakemberei által végzett kalkuláció alapján reálisnak tartotta, a felperesi ajánlat profittartalmának, és a felperes által bevonni kívánt alvállalkozóknak jelentőséget nem tulajdonított. A PK. 267. számú állásfoglalás értelmében annak megállapításához, hogy az értékkülönbség feltűnően nagy-e, nem kizárólag a szolgáltatás és ellenszolgáltatás piaci értékét, hanem a szerződéskötés körülményeit, a szerződés egész tartalmát, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat, továbbá a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározásának módját is vizsgálni kell. A perbeli esetben ezen körülményeknek, továbbá annak értékelésével, hogy a szerződést a speciális műszaki tartalom és a megvalósításához szükséges tevékenység értékviszonyai tekintetében szakismerettel bíró, azokat jól ismerő, hasonló tartalmú beruházások terén tartós gazdasági kapcsolatban lévő felek kötötték, a vállalkozási szerződésben meghatározott vállalkozói díjat reális piaci árnak kell tekinteni. ... tanúvallomásából egyértelműen megállapítható, hogy az alperes tisztában volt azzal, hogy külföldi vállalkozó külföldi munkavállalói által kerül kivitelezésre a szerződés tárgyát képező műszaki tartalom, ezt természetesnek, szükségszerűnek tartották. A szerződésnek a munkavállalási engedélyek, illetve a vízumok beszerzésével kapcsolatos rendelkezései (3.29. pont) azt is igazolják, hogy nem az Európai Unió belüli munkavállalókra számítottak.

A kifejtettek értelmében az alperes által indítványozott további bizonyítás lefolytatása a szerződés feltűnő értékaránytalanságra, illetve a vállalkozói díjban az alperes által megvalósítani képes műszaki tartalom minőségében való tévedésre alapított megtámadás körében is szükségtelen, a fentiek alapján megállapítható, hogy a szerződés megtámadása nem alapos, az elsőfokú bíróság erre irányuló döntése és érdemi indokolása helytálló.

2. A szerződés 11.2.a. pontja által meghatározott - kártérítési felelősséget nem keletkeztető - okra alapított elállás

Az ítéltábla maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtetteket a tekintetben, hogy az alperes által hivatkozottakkal szemben a felperes terhére nem volt megállapítható olyan nyilatkozat tétele, vagy magatartás/eljárás tanúsítása, amellyel az alperes jó hírét, üzleti tisztességét sértette volna. A felszámolási eljárás megindítása iránti - megalapozott - kérelem benyújtása ilyennek nem minősíthető. Az igényérvényesítés jogszerű módja - függetlenül attól, hogy abból az üzleti partnerek milyen következtetésre jutnak - az üzleti tisztesség, jó hírnév megsértésének megállapítására nem adhat alapot. Az alperes fellebbezésével kapcsolatosan az ítéltábla kiemeli, hogy alaptalan az az álláspont, miszerint a felperes a fokozatosság elvét sértve indokolatlanul folyamodott a durva, az adós végleges megszüntetésével fenyegető eljárás megindításához. Az alperes által csatolt iratokból (a G.40.108/2013/4/A/5, /6 és /7. számú felszámolás elrendelése iránti kérelemről, és az alperes eljárás megszüntetése iránti kérelméből, valamint az utóbbira adott felperesi válaszból) megállapítható, hogy a felperes a felszámolási eljárás megindítását megelőzően többször hívta fel az alperest a tartozásai kiegyenlítésére, az eljárás során több mint 400 millió Ft-os kifizetetlen követelését érvényesítette, felszámolás iránti kérelmét pedig arra hivatkozással tartotta

fenn, hogy ugyan az alperes az eljárás kezdeményezésekor már lejárt tartozásaiból fizetett meg, de időközben új tartozások váltak lejárttá.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos indokait osztva, azok szükségtelen megismétlését mellőzve megállapította, hogy a szerződés 11.2.a. pontja által meghatározott - alperesi kártérítési felelősséget kizáró - okra megalapozatlanul hivatkozott elállása indokaként az alperes, az alperesi fellebbezésben hivatkozottakkal szemben további bizonyítás lefolytatására e körben sem volt szükség.

3. A szerződésnek a teljesítés egyik félnek sem felróható - objektív okból, a gazdasági világválság hatása miatt bekövetkező - lehetetlenülése folytán való megszűnése

Az ítéletábra annyiban egyetértett az alperesi fellebbezésben kifejtettekkel, mely szerint téves álláspontot foglalt el a törvényszék a tekintetben, hogy az alperes a szerződés más okból való, azaz a lehetetlenülés miatti megszűnésére eleve nem hivatkozhat megalapozottan, mert a szerződés megszűnését a saját elállásra vonatkozó nyilatkozatára alapította. A teljesítés lehetetlenülésének Ptk. 312. §-ában meghatározott jogkövetkezményei ugyanis attól függetlenül bekövetkezhetnek, hogy a felek valamelyike más tényekre alapított egyéb jogcímen (is) állítja a szerződés megszűnését. Utal arra is az ítéletábra, hogy az alperes már a szerződéstől való elállását a felperessel közlő nyilatkozatában hivatkozott - másodlagosan - a lehetetlenülés folytán való megszűnésre.

Megállapítható azonban, hogy az elsőfokú bíróság a fenti álláspontja mellett sem mellőzte a teljesítés objektív okból való lehetetlenné válására irányuló alperesi hivatkozás érdemi elbírálását. Ennek során érdemben helyesen foglalt állást akként, hogy a szerződés megkötését követően az alperes szándéka elsősorban saját pénzügyi forrásainak beszűkülése miatt változott meg a megvalósítandó beruházás műszaki tartalmát tekintve. Az alperes - a 2012 nyaratól folytatott egyeztetésekből jól megállapíthatóan - rövidebb időszakra szóló, eltérő tartalmú és kevésbé költséges felújítás mellett döntött.

A szerződés a felek egyező előadása szerint nem került a műszaki tartalom tekintetében módosításra (arra a felek bizonyos feltételek mellett lettek volna csak hajlandóak), eredeti tartalma szerinti teljesítésére az alperes már nem tartott igényt.

A felperes helyesen mutatott rá arra, hogy a gazdasági válság 2008-ban kezdődött.

Az ítéletábra álláspontja szerint a globális gazdasági- pénzügyi válság hatásai a szerződéskötéskor (2011 nyarán) felismerhetők voltak, későbbi lehetséges hatásaival, következményeivel (a G.40.108/2013/14. számú beadványban hivatkozott és az ehhez A/19. és A/20. szám alatt csatolt dokumentumokkal igazolt körülményekkel) az alperesnek a szerződéskötéskor számolni lehetett és kellett, így az alperes a válság szerződéskötést követően beállott esetleges negatív következményeinek, a gazdasági- pénzügyi helyzete romlásának, teljesítőképessége csökkenésének kockázatát viselni köteles. Mindez nem ad alapot az egyik félnek sem felróható - objektív - okból való lehetetlenülés megállapítására, a Ptk. 312. § (1) bekezdése alkalmazására.

Az alperes ezt meghaladóan olyan konkrét tényeket (a szerződéskötéskor még a három éve tartó válság ellenére sem kalkulálható, de az egész acélipari szektort drasztikusan érintő eseményeket) nem jelölt meg, amelyek igazolása alapot adhatott volna a fentiekől eltérő jogi következtetés levonására. Ezért a válság acéliparban jelentkező következményei tárgyában indítványozott bizonyítás (...nak, a MVAE elnökének tanúkénti meghallgatása) mellőzésével az elsőfokú bíróság nem sértette az eljárási szabályokat.

A kifejtettekre figyelemmel tehát helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a jogi következtetésre, hogy a szerződés megszűnése a két - alperes által hivatkozott - okra alapítva nem állapítható meg.

Mindemellett - az elsőfokú bíróság ítéletének indokait pontosítva - az ítéletábra rámutat arra, hogy az alperes, mint megrendelő szerződéstől való elállását az alábbiakra tekintettel nem lehet

jogszerűtlennek minősíteni. Ha a megrendelő nem tudja bizonyítani, hogy a szerződéstől való elállására a vállalkozó szerződésszegése szolgáltatott okot, úgy az elállási nyilatkozatot a megrendelő általános elállási joga alapján kell hatályosnak tekinteni, az elállás jogkövetkezményeit pedig az ún. általános elállási jog alapján kell meghatározni (GK16. számú kollégiumi állásfoglalás a.) pontja, BH1992.189. számú eseti döntés). A Ptk. - felperes által az elállást tudomásul vevő (G.40.108/2013/1/F/10. alatti) levelében megjelölt, és a kártérítés iránti keresetének másodlagos jogcímenként is hivatkozott - 395. § (1) bekezdése a megrendelőt kifejezetten feljogosítja a szerződés egyoldalú, indokolás nélküli megszüntetésére. Az alperes magatartása, az elállás tehát nem jelenthet jogellenes szerződésszegést, de köteles a vállalkozó ebből eredő kárát megtéríteni. Ez a megtérítési kötelezettség - az elállás jogszerűségére tekintettel - valójában kártalanítási kötelezettség, objektív jellegű, független attól, hogy a megrendelő gondatlanul szerződött-e, vagy a szerződéskötést követően álltak be az elállást előidéző körülmények.

4. A felperes keresetének jogalapja

A felperes a szerződés teljesítésének elmulasztásából eredő elmaradt hasznát kívánja keresetében érvényesíteni az alperessel szemben.

Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a kártérítési (a kifejtettekre tekintettel valójában kártalanítási) felelősségének szükségképpen feltétele a felperesi károsodás bekövetkezése. Ennek bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperes kötelezettsége.

Az ítéletábra azonban nem értett egyet azzal a fellebbezési érveléssel, hogy a perbeli esetben szakértői bizonyítást igényelt volna annak igazolása, hogy a felperest egyáltalán érte-e kár a teljesítés elmaradása folytán, megállapítható-e elmaradt vagyoni előny, elmaradt haszon.

A bírói gyakorlat szerint elmaradt haszonként a reális és ellenőrizhető adatok által igazolt tényleges haszonkiesés iránt érvényesíthet a felperes alappal igényt.

A felperes szerződéses - az alperes által elfogadott - ajánlata az alperes által is ismerten tartalmazott bizonyos mértékű haszon kalkulációt. A felek között több éves üzleti kapcsolat volt, ennek keretei között a felperes (az alperes által állítottan is) számos beruházást végzett vállalkozóként az alperesnek, megfelelő ellenszolgáltatás (vállalkozói díj) fejében. Ez a tartós üzleti kapcsolat alátámasztja, hogy egyrészt az addigi megrendelések teljesítése a felperes részére nyereséggel (haszonnal) járt, másrészt közvetve azt is, hogy a perbeli szerződés teljesítése is mindenképpen azzal járt volna. Az alperes az érvénytelenségi okokra alapított álláspontja körében részben eleve arra hivatkozott, hogy a Kvartal-szerződés alvállalkozói díjához képest a felperes által realizálni szándékozott haszon a reális és tisztességes profit tartalomnál lényegesen magasabb, nagyságrendekkel eltér a felperes által az ajánlatában jelzett haszon mértékétől. Az alperes tehát maga is nyilvánvalónak ítélte azt, hogy a felperes a teljesítéssel mindenképpen hasznot realizált volna, azt a szerződéses ajánlatban foglalt mértékben maga is elfogadhatónak és reálisnak tekintette. Csupán az ott megjelöltet jelentősen meghaladó mértéket tartotta sérelmesnek.

Ezen körülmények értékelésével megállapítható, hogy a szerződés teljesítésének elmaradása valamilyen mértékű haszon kiesését mindenképpen előidézte, így a kár bekövetkeztének igazolása további - akár szakértői - bizonyítást nem tett szükségessé.

A kár bekövetkeztének bizonyítottsága folytán az indokolás fenti kiegészítése mellett, a Ptk. 395. § (1) bekezdése alapján érdemben helyes, és a Pp. 213. § (3) bekezdése szerinti eljárásjogi feltételeknek is megfelel az elsőfokú bíróságnak az a közbenső ítéleti döntése, melyben a keresettel érvényesített jog fennállását, azaz az alperesnek a szerződés megszűnéséből eredő felperesi károk megtérítése iránti felelősségét megállapította.

Az ítéletábra az alábbiak miatt nem értett egyet azzal a fellebbezési érveléssel, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a kereset elutasításának lett volna - akár az elsőfokú, akár a másodfokú eljárásban - helye.

A felperest a G.40.153/2017/15. számú végzésében az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványai megtételére hívta fel, mégpedig teljes körűen, tehát a kár összegének bizonyítására is kiterjedően. A felperes 21. számú kérelmére a bíróság a 22. számú végzésében a felhívás teljesítésére adott határidőt 2018. április 5-ig meghosszabbította. A felperes április 9-én - tehát az eljárás elhúzódását nem eredményező, így a Pp. 141. § (6) bekezdése által a mulasztásra rendelt szankciók alkalmazására alapot nem adó késedelemmel - benyújtott beadványában (23. szám) kifejtette azon álláspontját, hogy megítélése szerint a kár összegének bizonyítása sem igényel különleges szakértelmet, ekként szakértői bizonyítást, mert a felperes által benyújtott adatok elegendő bizonyítékul szolgálnak a kár összegének meghatározásához. Mindemellett arra az esetre, ha a bíróságnak ettől eltérő lenne az álláspontja, magánszakértői vélemény beszerzését, és amennyiben a bíróság ezt sem ítélné elegendőnek, arra az esetre szakértő kirendelését kérte. A következő tárgyaláson (28. sz. jegyzőkönyv) nyilatkozatát akként pontosította, hogy amennyiben a bíróság a keresetlevélhez csatolt okiratokat nem ítélné elegendőnek, úgy magánszakértői vélemény elkészítését kezdeményezte, abban az esetben pedig, ha a bíróság álláspontja szerint a magánszakértői vélemény sem lenne elegendő a kártételek bizonyítására, szakértő bíróság általi kirendelését indítványozta, a magánszakértői vélemény benyújtására pedig határidőt kért. Az alperes által kifejtettekkel szemben a felperes tehát - bár a szükségtelenségére vonatkozó álláspontjának hangot adott - szakértői bizonyítás iránti indítványát előterjesztette. Mivel a Pp. 386/J. §-a szerint a jelen perben a bíróság számára a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség nem áll fenn, a törvényszék az összecszerűség kérdésében a szakértői bizonyítás szükségességéről a felperest nem tájékoztatta. Ilyen esetben a fél nem szerez előre tudomást a bíróságnak a szakértői bizonyítás szükségessége, illetve szükségtelensége kapcsán elfoglalt jogi álláspontjáról, így nem kifogásolható eljárásjogilag az olyan tartalmú nyilatkozata, amelyben elsődlegesen a szakértői bizonyítás szükségtelenségét hangsúlyozza, azonban a bíróság eltérő álláspontja esetére, mintegy attól függően terjeszti elő szakértői bizonyítás iránti indítványát. A fél ilyen tartalmú indítványát ez esetben hatályosan előterjesztettnek és tartalmában is megfelelőnek kell tekinteni.

Erre figyelemmel a jelenlegi perszakaszban a felperes keresetében érvényesített jog fennállásáról igen, a követelés összegéről azonban még nem lehetett dönten. Ugyanakkor utóbbi tekintetében a szükséges bizonyítási indítvány felperesi előterjesztésére tekintettel a követelés összegére vonatkozóan az eljárás folytatásának volt helye és annak eljárási feltételei fennálltak. Nem volt tehát helye a kereset bizonyítatlanság címén való elutasításának.

Az ítéletábra az alperesi fellebbezés további érveivel kapcsolatosan az alábbiakra mutat rá.

A már kifejtettek szerint az alperes további tanúbizonyításra irányuló indítványainak mellőzésére, valamint a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelem elutasítására megalapozottan került sor.

Az elsőfokú bíróság a jogszabályi kötelezettsége hiányában is tájékoztatta ugyan a felperest a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakról, de mindezt a per azon szakaszában tette, amikor a már kifejtettekre tekintettel az alperes felelősségének fennállta tekintetében további bizonyításra nem volt szükség, és ilyenre nem is került sor. Az összecszerűség tekintetében további bizonyítás lefolytatásának van helye, az annak keretében folytatódó elsőfokú eljárás során kell majd szükség esetén az elsőfokú bíróságnak az 1/2009 (VI.24.) PK vélemény 5. pontjára figyelemmel az alperest azonos körben tájékoztatnia.

Az alperes a felperes utolsó (26. sz.) beadványát 2018. április 21-én vette át, míg a fellebbezéssel támadott határozat meghozatalára a következő munkanapon, április 23-án került sor. Az alperes határidőt kért, hogy a beadványra nyilatkozhasson, az elsőfokú bíróság a kérelemnek azonban nem adott helyt, ugyanakkor megállapítható, hogy a beadvány az elsőfokú bíróság által közbenső

ítéletében elbírált keretek közt érdemben új, a felek által addig nem érintett lényeges körülményt, illetve jogi okfejtést nem tartalmazott.

A kifejtettekre tekintettel az alperesi fellebbezésben írtakkal szemben nem állapítható meg az elsőfokú bíróság terhére a pártatlanság követelményének, illetve fegyveregyenlőség elvének megsértése.

Az elsőfokú bíróság ítélete a viszontkereset elutasítása körében a Pp. 213. § (2) bekezdése szerinti részítéletnek, a kár megtérítése iránti felelősséget megállapító rendelkezése tekintetében a Pp. 213. § (3) bekezdése szerinti közbenső ítéletnek, tehát az egészét tekintve rész- és közbenső ítéletnek minősül, így azt az ítélőtábla ekként bírálta felül, és a kifejtettekre figyelemmel - rész- és közbenső ítélettel - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta azt.

A követelés összecszerúsége vonatkozásában folytatandó elsőfokú eljárás során vizsgálni kell, hogy a felperes által támasztott igény számszaki alapjai reális, a piaci viszonyoknak megfelelő adatokon nyugszanak-e. A Kvartal-szerződés - a keletkezésének körülményeire, idejére, a műszaki tartalomra irányuló szándék addigra való változására tekintettel - szolgálhat-e (és ha igen, úgy mennyiben) a teljesítéssel felmerülő egyik legmeghatározóbb várható felperesi költség megállapításának kiindulópontjaként.

Állást kell foglalnia abban is, hogy a felperes eleget tett-e az őt terhelő kárenyhítési kötelezettségnek, nem terheli-e felróhatóság a szerződésmódosítás elmaradásában, ezáltal annak elmulasztásában, hogy a csökkentett műszaki tartalmú beruházás elvállalásával és teljesítésével realizálható haszonnal a perbeli szerződés teljesítésének elmaradásából származó kárát csökkentse.

Állást kell foglalni abban is, hogy a szerződő felek együttműködési kötelezettsége mellett a felperesi követelés összecszerúságára, az alperesi felelősség kereteire kihatással van-e, hogy a felperes az alperesnek tett pályázati ajánlatában megjelölte, mégpedig a keresetében érvényesítettekhez képest jóval kisebb arányúként a számításai szerint realizálható hasznot, ekként az alperes az elállás esetleges következményeinek számbavételekor, megfontolásakor számolhatott-e ennél számottevően nagyobb felperesi haszon elmaradásával.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes javára az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, továbbá köteles viselni a fellebbezésével kapcsolatosan felmerült költségeit.

A viszontkeresetet elutasító ítéleti rendelkezéssel szembeni fellebbezési kérelemnek 2.997.000 Euró, míg a kár megtérítése iránti alperesi felelősséget megállapító közbenső ítéleti rendelkezéssel szembeni fellebbezési kérelemnek pedig meg nem határozható (az illeték mértékének számítása körében az Itv. 39. § (3), c) pontja szerint 600.000 Ft) a pertárgy értéke. Az ítélőtábla a felperesi jogi képviselő másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységével arányosan, a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja és (5) bekezdése szerinti összegnek a (6) bekezdés alapján való - hozzávetőleg felére - mérséklésével határozta meg a felperesnek járó - az áfát is magába foglaló - ügyvédi munkadíjat.

Az alperes a fellebbezéséhez leróta a 2.500.000 Ft-os mértékű fellebbezési illetéket, hivatkozásával ellentétben azonban az illeték részbeni visszatérítésének sincs helye, annak az Itv. 51. § (1) bekezdésében írt jogszabályi feltételei nem állnak fenn. Ezen jogszabályi rendelkezés az ott meghatározott feltételek fennállása esetén is csak az illeték ismételt lerovása alól biztosít mentességet a félnek, tehát csak annak, aki a korábbi - hatályon kívül helyező határozattal zárult - eljárásban fellebbező félként már rótt le fellebbezési illetéket.

ör, 2018. október 3.

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

. Mészáros Zsolt sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: